

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	NON CUBRIR
MATERIA	Teorías do Espectáculo I
DISCIPLINA	Teorías do espectáculo e da comunicación
TITULACIÓN	Grao en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Dirección de escena e dramaturxia
ITINERARIO	Ambos
CURSO	1º
CRÉDITOS ECTS	4
CARÁCTER	Obrigatorio
DEPARTAMENTO	Teoría e Historia das Artes Escénicas
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Inmaculada López Silva
DOCENTES	Nome e apelidos: Inmaculada López Silva Horario titorías: Despacho: T4 Contacto: inma.lopez.silva@edu.xunta.es
DESCRICIÓN	Principios teóricos e dimensión práctica da comunicación escénica e audiovisual no ámbito da Escenografía. Estudo práctico dos principios da linguaxe escénica e audiovisual. Análise práctica da creación escénica e audiovisual como fenómenos comunicativos: aspectos estéticos e semiolóxicos. Análise práctica de espectáculos e procesos metodolóxicos da crítica.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Saber achegarse de xeito crítico, tanto por oral como por escrito, a calquera texto de orde ensáistica, tanto literario coma xornalístico, teórico ou filosófico, sobre as artes do espectáculo. Coñecementos básicos de filosofía (nivel Bacharelato).
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego ☒ Castelán ☐ Inglés ☐
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE GRAO	
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T8	Desenvolver razoada e criticamente ideas e argumentos.
T14	Dominar a metodoloxía de investigación na xeración de proxectos, ideas e solucións viables.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.
X7	Valorar a Arte Dramática como unha actividade integrada na sociedade e na cultura galegas, coas que comparte obxectivos e retos.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE	
EE1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
EE3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
EE5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.
EE6	Estudar o feito escénico a partir de diferentes métodos e coñecer aspectos básicos na investigación escénica.
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA	
COMPETENCIAS VINCULADAS	
1. Coñecer aspectos básicos das teorías sobre a comunicación e a comunicación humana	EE1, X6, X7, T3, T8
2. Aplicar as teorías e modelos da comunicación áos procesos de creación e recepción artística, escénica e audiovisual.	EE1, E13, X5, X7, T3, T14.
3. Comprender os procesos básicos na recepción artística e na construción do significado.	EE3, X6, X7, T8, T3
4. Coñecer aspectos básicos nos procesos de consumo cultural, prestando especial atención aos públicos das artes escénicas.	EE1, E13, X6, X7, T8, T14
5. Coñecer, analizar e comprender o rol do espectáculo na sociedade actual.	EE3, X5, X7, T3, T8, T14
6. Analizar e valorar os elementos e procesos por medio dos que se configura o espectáculo e a súa incidencia na esfera social e individual.	EE2, X6, X7, T14
7. Analizar e valorar os espectáculos na súa dimensión social e cultural, na perspectiva da Socioloxía e a Antropoloxía.	EE2, X6, X7, T8

4. CONTIDOS			
TEMAS	SUBTEMAS	SESIÓNS 1hs	
1.A comunicación social do espectáculo: o sistema teatral	1. 1. Campo cultural e sistema teatral. 1. 2. Aspectos básicos do sistema teatral: o actor como produtor 1. 3. Políticas no ámbito das artes escénicas e audiovisuais.	20	
2.Breve historia da teoría das artes escénicas, entre o actor e o texto	2.1. Mundo clásico e medieval. 2.2. Renacemento e Clasicismo. 2.3. Teorías do realismo. 2.4. A reteatralización do teatro e a vangarda. 2.5. Teorías actuais.	30	
3.O estudo científico do escenógrafo ante o espectáculo	3.1. A idea de ciencia e as súas implicacións da creación artística. 3.2. As teorías da comunicación aplicadas ás artes do escenógrafo.	2	
TOTAL SESIÓNS		52	
5. PLANIFICACIÓN DOCENTE			
Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Exposición maxistral	42		42
Debates e traballos de aula	10		10
Traballos tutelados		20	20
Estudo persoal, lecturas complementarias		46	46
Titorías individuais	2		2
Actividades de avaliación. Probas e revisións	2		2
TOTAL	56	66	122
6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSEÑANZA E APRENDIZAXE			
Actividades	Descrición		
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballo e aspectos básicos para o debate co fin de fornecer na aula e directamente os contidos conceptuais mínimos da disciplina.		
Debates	O alumnado comentará e analizará nunha perspectiva crítica e reflexiva cuestións cunha orientación teórica, metodolóxica e práctica, cuestións vinculadas cos contidos da materia.		
Traballos tutelados	Á fin de cada tema, o alumno deberá elaborar por escrito una reflexión de non máis de cinco páxinas a partir dunha pregunta que escollerá entre varias que formulará a docente como susceptibles de reflexión. Tratarase de que, alén do aprendido, manexe outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc.		
Actividades de avaliación	Á fin de cada tema, realizarase unha proba escrita sobre os contidos da materia.		
7. ATENCIÓN PERSONALIZADA			
Titorías	A docente permanecerá no centro as horas estipuladas en horario de tarde para resolver dúbidas ou intensificar personalizadamente aspectos concretos do progreso de cada alumno orientado aos traballos tutelados. Todos deberán acudir obrigatoriamente a unha titoría como mínimo (recomendábel para orientar o traballo tutelado).		
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN			
8.1 Avaliación ordinaria			
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación	
Participación e traballo na aula	T3, T8, T14, X7, EE1, EE2	5%	
Traballos tutelados Con carácter obrigatorio, o alumnado deberá realizar á fin de cada tema, un ensaio de non máis de cinco páxinas sobre unha cuestión proposta pola docente. Tratarase de que, alén	T3, T8, T14, X7, EE3	40%	

do aprendido, se manexen outros materiais alén dos fornecidos na aula, como libros teóricos, materiais en rede, artigos académicos, prensa, etc. Será necesario, por tanto, manexar bibliografía complementaria que o alumno deberá procurar. Obrigatoriamente, todos os alumnos deberán asistir a, polo menos, unha tutoría por tema con motivo de supervisar a elaboración destes traballos.		
Probas á fin de cada tema Con carácter obrigatorio, proporase unha proba que consistirá nun comentario de texto correspondente a algún dos contidos do programa, vocabulario para definir e preguntas de carácter máis amplo cos que o/a estudante poida demostrar a súa adquisición de competencias mínimas esixidas e a súa consecución dos obxectivos.	T8, X6, EE1, EE2, EE3	55%
Aqueles estudantes que non teñan superada algunha das probas necesarias para aprobar a materia, deberán: 1/ Realizar un exame na data e hora da convocatoria ordinaria de febreiro (vid. as características do exame no punto anterior); ou 2/ Demostrar, a través da realización dalgunha proba específica ou da repetición dalgún dos traballos non entregados/non superados que o/a alumno/a está en disposición de acadar as competencias non superadas. Será a docente quen decida cal das dúas opcións é a idónea para cada caso, optándose pola segunda sempre que a ausencia a clase non exceda o 20% e sempre que estea superado, polo menos, o 50% das probas.	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EE1, EE2, EE3	100%
<i>Amnistía ortográfica:</i> Prégase atención á redacción e ás faltas de ortografía nas probas e traballos, pois poden rebaixar a nota en 0,05 puntos por falta en casos de exceso, puntuación que será devolta se o alumno demostra ter superado o problema en probas sucesivas.		
<i>Política antiplaxio:</i> Calquera copia ou paráfrase directa de traballos publicados en calquera soporte (fundamentalmente internet) implicará un suspenso automático, só recuperábel nas convocatorias ordinaria e/ou extraordinaria.		
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
A avaliación na convocatoria extraordinaria de xullo consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire o temario. O exame constará de: 1. Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2. Dous temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3. A definición de conceptos e termos explicados no temario. Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EE1, EE2, EE3	100%
8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
A avaliación na convocatoria extraordinaria de xullo consistirá nun exame arredor de CALQUERA dos contidos aos que se refire o temario. O exame constará de: 1. Un comentario dun texto sobre calquera dos aspectos contidos no temario. 2. Dous temas a desenvolver desde unha perspectiva crítico-histórica. 3. A definición de conceptos e termos explicados no temario. Quen non supere a avaliación ordinaria terá necesariamente que realizar este exame. Non hai opción a avaliar partes da materia por separado en xullo nin se gardará ningunha nota obtida durante a avaliación continua ou na convocatoria ordinaria de febreiro.	T3, T8, T14, X5, X6, X7, EE1, EE2, EE3	100%
9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS		
Referencias básicas Bobes Naves, María del Carmen (ed.) (1997): <i>Teoría del teatro</i> , Madrid, Arco Libros. Carlson, Marvin (1993) <i>Theories of the theatre. A Historical and Critical Survey from the Greeks to the Present (Expanded edition)</i> . Ithaca: Cornell University Press. Fischer Lichte, Erika (1999) <i>Semiótica del teatro</i> . Madrid: Arco. Goffman, E. (1994): <i>La presentación de la persona en la vida cotidiana</i> , Buenos Aires, Amorrortu. Kowzan, Tadeusz (1997): <i>El signo y el teatro</i> , Madrid, Arco. López Silva, Inmaculada (2004) <i>Teatro e canonización</i> . Lugo: Tris Tram. López Silva, Inmaculada (2015) <i>Resistir no escenario. Unha historia institucional do teatro galego</i> . Santiago: Universidade de		

Santiago de Compostela.

- Pruner, Michel (2006): *A Fábrica do teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.
Roubine, Jean-Jacques (2003): *Introducción ás grandes teorías do teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.
Schechner, Richard (2002): *Performance Studies: An Introduction*, Londres, Routledge.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos
Übersfeld, Anne (1996) *Lire le théâtre I, II, III*. Paris: Belin
Vieites, Manuel F. (2005): *O teatro*, Vigo, Editorial Galaxia.

Referencias complementarias

- Aristóteles (1988) *Poética de Aristóteles*, ed. trilingüe de Valentín García Yebra. Madrid: Gredos.
Artaud, Antonin (1978) *El teatro y su doble*. Barcelona: Edhasa.
Badiou, Alain (1994) *Rapsodia polo teatro*. Santiago: Sotelo Blanco.
Baltés, Blanca [ed.] (2002) *Jacques Copeau. Escritos sobre el teatro*. Madrid: ade.
Boileau, Gilles [1671] (1984) *L'art poétique*. Paris: Bordas.
Bourdieu, Pierre (1995) *Las reglas del arte*. Barcelona: Anagrama.
Brecht, Bertold (2004) *Escritos sobre teatro*. Barcelona: Alba.
Brook, Peter (1986) *El espacio vacío. Arte y técnica del teatro*. Barcelona: Península.
Davis, Tracy C. & Postlewait, Thomas (2003) *Theatricality*. Cambridge: Cambridge University Press.
Eco, Umberto (1986) *La estructura ausente. Introducción a la semiótica*. Barcelona: Lumen.
Even Zohar, Itamar (1990) "El sistema literario" *Poetics Today* 11: 1
Fortier, Mark (1997) *Theory / Theatre. An introduction*. London & New York: Routledge.
Frey, Bruno S. & Pommerehne, Werner W. (1995) *Musas e mercados*. Santiago: Laidvento.
García Barrientos, José Luis (2004) *Teatro y ficción*. Madrid: Fundamentos – resad.
Gerould, Daniel (2000) *Thetre / Theory / Theatre. The Major Critical Texts from Aristotle and Zeami to Soyinka and Havel*. New York: Applause.
Goldberg, Rose Lee (2002): *Performance art*, Barcelona, Destino.
Horacio (2006) "Epístola ad Pisonés", en *Arte poética y otros textos de teoría y crítica literarias*. Cáceres: Universidad.
Hubert, Marie-Claude (1998) *Les grandes théories du théâtre*. Paris: Armand Colin.
Hugo, Victor (1827) Prefacio a *Cromwell*. <http://www.ciudadseva.com/textos/teoria/opin/hugo01.htm>
Lessing, Ephraim (1981): *Hamburgische Dramaturgie*, Stuttgart, Reclam.
Lope de Vega, Felix (1609) *El arte nuevo de hacer comedias*. <http://www.trinity.edu/org/comedia/misc/artnue.html>
López Silva, Inmaculada (2004) *Teatro e canonización*. Lugo: Tris Tram.
Marinis, Marco de (1988) *Capire il teatro. Lineamenti di una nuova teatrologia*, Firenze, La Casa Usher.
Martínez Paramio, Agapito (2006) *Cuaderno de dirección teatral*. Ciudad Real: Naque.
Meyerhold, V. E. (2003) *Teoría teatral*. Madrid: Fundamentos.
Pavis, Patrice (1990) *Diccionario del teatro: dramaturgia, estética, semiología*. Barcelona: Paidós.
Pavis, Patrice (2000): *El análisis de los espectáculos*, Barcelona, Paidós.
Piscator, Erwin (2001) *El teatro político*. Hondarribia: Hiru.
Reinelt, Janelle G. & Roach, Joseph R. (1995) *Critical theory and performance*. Michigan: Ann Arbor.
Sánchez, José Antonio (ed.) (1999) *La escena moderna*. Madrid: Akal.
Spang, Kurt (1991) *Teoría del drama. Lectura y análisis de la obra teatral*. Pamplona: Universidad.
Stanislavski, Konstantin (2003) *El trabajo del actor sobre sí mismo en el proceso creador de la vivencia*. Barcelona: Alba.
Strasberg, Lee (1987) *A dream of passion. The development of the Method*. Boston: Little, Brown & Co.
Surgers, Anne (2009) *Teatro occidental: unha historia teatral desde a escenografía*. Vigo: Galaxia.
Trancón, Santiago (2006) *Teoría del teatro*, Madrid, Fundamentos.
Übersfeld, Anne (1993) *Semiótica teatral*. Madrid: Cátedra
Vieites, Manuel F. (coord.) (2000) *Animación teatral*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.
Villegas, Juan (1991) *Nueva interpretación y análisis del texto dramático*. Ottawa: Girol.

10. OBSERVACIONES / RECOMENDACIONES

Esta Guía Docente pode verse modificada nalgún punto en virtude das circunstancias do comezo do curso, do desenvolvemento da docencia ou doutros imprevistos, a criterio do docente ou do Departamento de Teoría e Historia das Artes Escénicas e sempre avisando o alumnado dos parámetros de mudanza con antelación e con argumentos xustificadas.